

Konferencija “Lokalni izbori 2016. – naučene lekcije”

Koncept

Lokalni izbori 2016. godine u BiH održani su 2. oktobra 2016. godine. Kako bi analizirala sve aspekte izbornog procesa i diskutirala o trenutnim izazovima i budućim koracima za unapređenje izbornog procesa, Centralna izborna komisija BiH zajedno sa Vijećem Evrope organizira postizbornu konferenciju koja predstavlja priliku za sve izborne aktere da razmjene svoja mišljenja i iskustva.

Cilj konferencije “Lokalni izbori 2016. – naučene lekcije” je analiza Lokalnih izbora 2016. godine u Bosni i Hercegovini, sumiranje zaključaka i formuliranje prijedloga za poboljšanja cjelokupnog izbornog procesa.

Domaćin konferencije je Centralna izborna komisija BiH, a suorganizator je Vijeće Evrope. Partnerska organizacija koja je zadužena za logističku i administrativnu podršku organizaciji konferencije je Udruženje izbornih zvaničnika u Bosni i Hercegovini (UIZBiH) koje okuplja članove općinskih / gradskih izbornih komisija u Bosni i Hercegovini.

Vrijeme održavanja konferencije: 23–24. februar 2017. godine.

Mjesto održavanja konferencije: u Sarajevu, u hotelu “Hills”, Butmirska cesta 18, Ilidža 71210 koji posjeduje kongresni centar i nudi najmodernije objekte za sastanke, konferencije i seminare.

Učesnici: Konferencija će okupiti oko 150 učesnika – predstavnika općinskih / gradskih izbornih komisija iz 143 općine / grada u BiH, izborne eksperte iz zemlje i inozemstva uključujući predstavnike Vijeća Evrope, Kongresa lokalnih i regionalnih organa vlasti Vijeća Evrope, predstavnike političkih stranaka, predstavnike međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, nevladinog sektora iz zemlje i inozemstva, medija i akademske zajednice.

Plenarne sesije:

- **Prezentacija “Analiza izbornog procesa – Lokalni izbori 2016. godine, predsjednica Centralne izborne komisije BiH će predstaviti statističke pokazatelje Lokalnih izbora 2016. godine i izazove izbornog procesa.**
- Izvještaj o radu općinskih izbornih komisija za Lokalne izbore 2016. godine
Dr. Suad Arnautović, član Centralne izborne komisije BiH.
- **Prezentacija nalaza monitoring misije na lokalnim izborima 2016. godine Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope,** gđica Carla Dejonghe, predsjednica – Vijeće Komisije Flamanske zajednice.
- **Prezentacija zaključaka konferencije.**
- **“Perspektiva buduće izborne pomoći Vijeća Evrope” će prezentirati predstavnik Odjela za izbornu pomoć i popis, Vijeće Evrope.**

Tematske radionice: Rad u radionicama će omogućiti direktnu interakciju među učesnicima konferencije. Glavni cilj rasprave jeste identificiranje izazova i glavnih prepreka, razmjenu iskustava i prakse te definiranje konkretnih aktivnosti za unapređenje tematskih oblasti.

U okviru radionica razgovarat će se o sljedećim temama:

1. Učešće političkih subjekata na izborima:

U Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstven zakon o političkim organizacijama na nivou države, kao ni jedinstveni i ujednačeni kriteriji za registraciju političkih subjekata. Shodno tome ne postoji ni jedinstveni registar političkih stranaka. Politički subjekti se registriraju na 5 osnovnih sudova i jednom okružnom-privrednom sudu (Istočno Sarajevo) u Republici Srpskoj, 10 općinskih sudova u Federaciji BiH i na osnovnom sudu u Brčko Distriktu BiH. Registracija političkih subjekata se vrši u skladu sa sljedećim zakonima: u Federaciji BiH se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama SR BiH ("Službeni list SR BiH", broj 27/91) koji je preuzet iz Socijalističke Republike BiH, u Republici Srpskoj se primjenjuje Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik RS", broj 15/96) i u Brčko Distriktu BiH Zakon o političkim organizacijama ("Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH", broj 12/02, 19/07 i 2/08).

Kriterij za osnivanje političkog subjekata u Federaciji BiH jeste 50 osnivača punoljetnih građana, u Republici Srpskoj 500 punoljetnih građana, ali državljana Republike Srpske, i u Brčko Distriktu BiH 300 osnivača. Sudovi imaju obavezu da rješenje o upisu političke stranke dostave nadležnom tužilaštvu, međutim tri suda u BiH nisu postupila u skladu s ovom obavezom što dovodi u pitanje pravni legitimitet takvih stranaka.

Prema obavještenju Centralne izborne komisije BiH, od 2009. do juna 2015. godine nadležni sudovi su informirani da 158 političkih stranaka¹ ne učestvuju na izborima i ne podnose finansijske izvještaje, a na osnovi toga ukupno 151 politička stranka je uklonjena iz sudskog registra političkih stranaka.

Nadalje, Centralna izborna komisija BiH se u svom radu susretala sa različitim situacijama iz oblasti djelovanja političkih subjekata kao što su:

- *pokušaji udruženja građana da se ovjere za učešće na izborima,*
- *suprotno odredbama zakona o političkim organizacijama politička stranka je osnovala drugu stranku ili slučaj da su politička stranka i fizičko lice osnovali političku stranku,*
- *ime predsjednika jedne političke stranke se pojavljuje u nazivu druge političke stranke,*
- *član / predsjednik jedne stranke je bio kandidat u ime druge stranke na kandidatskoj listi i osvojio je mandat itd.*

U vezi sa naprijed navedenim potrebno je razgovarati o harmonizaciji zakonodavstva o osnivanju, djelovanju i finansiranju političkih stranaka radi ujednačavanja uvjeta za osnivanje, djelovanje i finansiranje političkih stranaka.

2. Pravni okvir i zaštita izbornog zakona

¹ Dosada su prema saznanjima CIK BiH registrirane 332 političke stranke. CIK BiH je poslala prijedloge za brisanje 158 stranaka, a izbrisana je 151 politička stranka. Po zahtjevu političkih stranaka izbrisano je 10 stranaka, dok su 164 političke stranke aktivne (podnose finansijske izvještaje i veći broj ih učestvuje na izborima).

Na osnovi odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije (općinske izborne komisije, gradske izborne komisije i Centralna izborna komisija BiH) i Apelaciono odjeljenje Suda BiH. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Centralna izborna komisija BiH. Općinska izborna komisija u svojoj općini i gradska izborna komisija u gradu ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Centralnoj izbornoj komisiji BiH i Apelacionom odjeljenju Suda BiH. Centralna izborna komisija BiH ima drugostepenu nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih komisija. Centralna izborna komisija BiH ima i prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelaciono odjeljenje Suda BiH nadležno je da rješava po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalbe se podnose Apelacionom odjeljenju Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalba se podnosi putem Centralne izborne komisije BiH, a Apelaciono odjeljenje Suda BiH dužno je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Zbog velikog broja prigovora i žalbi koji pristižu u Centralnu izbornu komisiju BiH i koje je potrebno rješavati u vrlo kratkom vremenskom roku postoji potreba za preispitivanjem Poglavlja 6. Izbornog zakona BiH koje se odnosi na zaštitu izbornog prava u smislu reduciranja širokog pristupa izbornim žalbama i tužbama, trostepene nadležnosti, uvođenje taksi i slično.

3. Efektivnost i transparentnost izborne administracije

a) Obuka članova izborne administracije

Glavni izazovi identificirani u prethodnim izbornim ciklusima odnose se na nezadovoljavajuću obučenos članova biračkih odbora. U ovom kontekstu cilj predizbornog programa pomoći Vijeća Evrope je bio osigurati da ključne osobe u biračkom odboru posjeduju znanje o izbornom procesu i kreirati elektronske baze podataka certificiranih predstavnika izborne administracije kako bi se stvorili uvjeti za poluprofesionalizaciju izborne administracije i osiguranje resursa za naredne izborne cikluse.

b) Kampanje podizanja svijesti

Provođenjem informativne kampanje CIK BiH je željela skrenuti pažnja na potrebu većeg uključivanja žena u javni i politički život, povećano učešće osoba starije životne dobi koji čine jednu petinu biračkog tijela u BiH kao i predstavnika nacionalnih manjina koji na lokalnom nivou imaju mogućnost da biraju svoje predstavnike u općinska vijeća / skupštine opština.

c) Objedinjavanje izbornih rezultata na lokalnom nivou i Glavnom centru za brojanje – iskustva i pouke.

U 2016. godini Centralna izborna komisija BiH je, u okviru aktivnosti izgradnje informacione infrastrukture, nastavila daljnju implementaciju Jedinog izbornog informacionog sistema (JIIS BiH), a za Lokalne izbore 2016. godine vlastitim resursima razvila nove module u cilju provođenja odredbi Pravilnika o provođenju Lokalnih izbora 2016. Novi modul je trebao zadovoljiti provođenje novog poslovnog procesa koji jedinstveno tretira unos rezultata glasanja sa biračkih mjesta. Umjesto dosadašnja dva kruga unosa (prvi unos u općinskim / gradskim izbornim komisijama koji je provjeravan samo po jednom tipu validacijske greške i drugi, kontrolni unos u Glavnom centru za brojanje) primijenjen je samo jedan unos rezultata izbora koji se kontrolira, a zatim validira kako bi se dobili finalni rezultati glasanja, koji u narednim fazama mogu biti procesirani za generiranje zbirnih rezultata glasanja.

Cilj radionice je dobiti povratne informacije od glavnih aktera o glavnim ishodima izborne podrške i učinkovitosti predizbornog programa podrške Vijeća Evrope i razgovarati o iskustvima i poukama objedinjavanja izbornih rezultata na lokalnom nivou i Glavnom centru za brojanje kako bi se procijenila efikasnost primijenjenog pristupa.

Ishod konferencije: Učesnici konferencije će finalizirati zaključke debata tematskih radionica, izvjestioci iz svake grupe će ukratko prezentirati zaključke i potcrtati ključna pitanja i potencijalna rješenja kao i primjere dobre prakse koji bi se mogli primijeniti u bh. kontekstu. U svom redovnom godišnjem izvještaju o provođenju zakona iz svoje nadležnosti Centralna izborna komisija BiH će sumirati svoje preporuke Parlamentarnoj skupštini BiH za dalja poboljšanja izbornog zakonodavstva i drugih zakona u svojoj nadležnosti i upravo zaključci Konferencije “Lokalni izbori 2016. godine – naučene lekcije“ će predstavljati dobru osnovu za formuliranje preporuka baziranih na iskustvu i praksi. Ovaj izvještaj će biti pripremljen u martu 2017. godine. Zaključci Konferencije bi trebali biti objavljeni u posebnoj konferencijskoj brošuri koja će biti publicirana na bosanskom / hrvatskom / srpskom jeziku² i na engleskom jeziku, a bit će distribuirana svim učesnicima konferencije i partnerskim organizacijama kao i zainteresiranim stranama.

Program i format: Radna grupa za organizaciju konferencije će biti odgovorna za razvoj svih elemenata programa, uključujući otvaranje i zatvaranje plenarne sesije, interaktivne radionice kao i svečanu večeru.

² Publikacija koja će biti štampana na bosanskom / hrvatskom / srpskom jeziku će biti jedinstvena publikacija u kojoj će članci biti objavljeni na jezicima autora.